

– gaps legal framework (still no law on bank secrecy).

In order to maintain an appropriate level of financial security should be:

1. Interact with law enforcement agencies in combating attacks on property and banking activities;
2. Conduct information-analytical study of borrowers at the stage of appeal of the bank for the loan;
3. Provide advice the bank employees for financial security;
4. Support for technological independence and competitiveness, the formation of a high technical and technological capacity.

Therefore it can be concluded that effective financial and economic security of the banks is an important tool for increasing profits, capital accumulation, to protect their various interests and expansion in the banking market.

References:

1. Annex to review macroeconomic and monetary November 2015. [electronic resource] // Official site of the National Bank of Ukraine. – 2016 – Access to the resource: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=17612900&cat_id=58037
2. Baranovsky A.I. Banking Security: measurement problem / A.I. Baranovsky // Economic Forecasting // 2006. – 7 p.
3. Kuznetsova S.A. Banking system / Kuznetsova S.A., Bulgarians T.N., Pestovska Z.S., 2014. – 400 p.
4. The main threats to the security of the banking system of Ukraine and ways to overcome them. Policy Brief [electronic resource] // National Institute for Strategic Studies. – 2016 – Access to the resource: <http://www.niss.gov.ua/articles/2125/>.
5. These financial statements of banks Ukraine as of 01.01.2015. [Electronic resource] // Official site of the National Bank of Ukraine. – 2015. – Access to the resource: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097

Саєнко Я.А.

студент,

Науковий керівник: Гатаулліна Е.І.

кандидат економічних наук, старший викладач,

Вінницький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ СТАВКИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Облікова ставка (discount rate) – один із монетарних інструментів, за допомогою якого Національний банк України встановлює для банків та інших суб'єктів грошово-кредитного ринку орієнтир щодо вартості залучених і розміщених грошових коштів на відповідний період [3].

Визначенню теоретичного та практичного застосування облікової ставки, як інструмента монетарного та валютного регулювання, присвячені праці багатьох економістів: як зарубіжних, зокрема Нобелівських лауреатів Пола

Кругмана та Роберта Мандела, а також Джона Тейлора та Джефрі Френкеля, так і українських, серед яких варто назвати О. І. Береславську, А. С. Гальчинського.

Облікова ставка є одним із найпопулярніших у світі інструментів грошово-кредитного та валютного регулювання. Це обумовлюється трьома основними мотивами:

по-перше, встановлення певного рівня облікової ставки та його зміна знаходяться в одноосібному розпорядженні центрального банку;

по-друге, застосування ним цього інструменту не вимагає значного часу та жодних витрат;

по-третє, ефект від зміни рівня цієї ставки достатньо просто виміряти кількісно, адже він має свій прояв у зміні номінальних процентних ставок за позичками та депозитами на внутрішньому кредитному ринку.

В Україні законодавчо управління обліковою ставкою цілком покладене на Національний банк України (далі – НБУ), правління якого уповноважене приймати рішення щодо її зміни. Такі дії називають «дисконтною валютною політикою», нормативно визначений зміст якої – регулювання руху капіталу, балансування платіжних зобов'язань і коригування валютного курсу [5].

Визначаючи рівень та характер змін облікової ставки, НБУ бере до уваги такі показники:

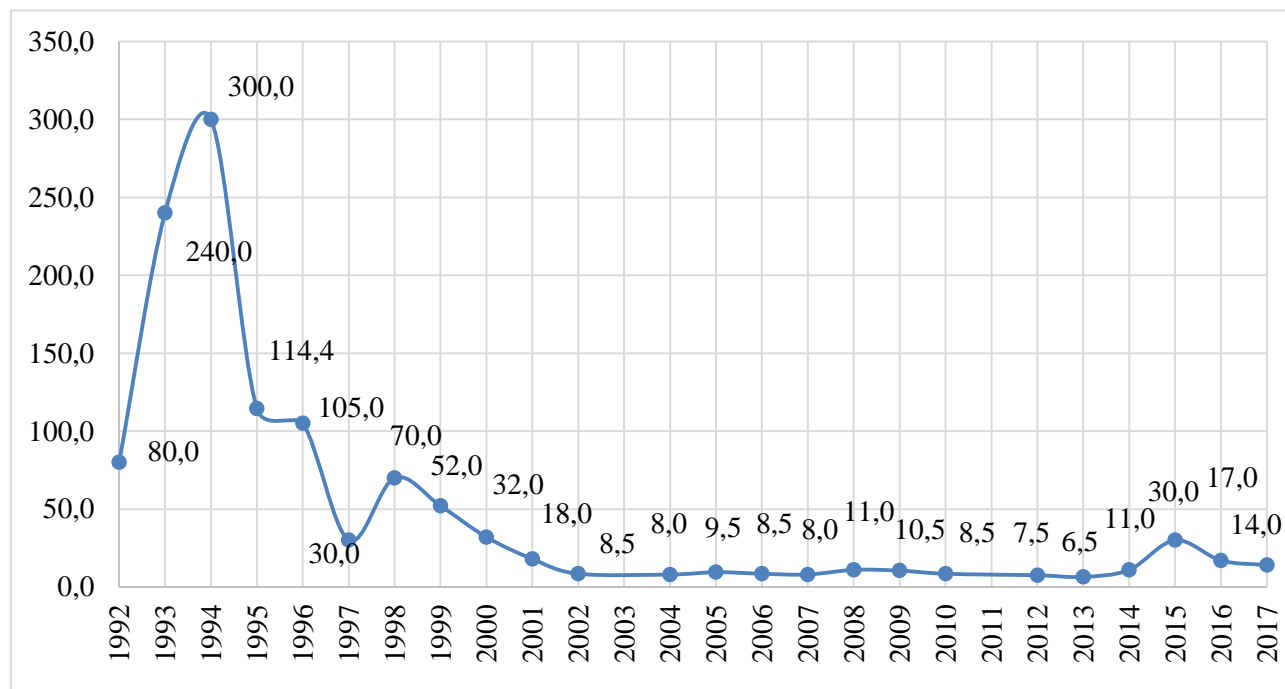
- прогнозний і фактичний рівень інфляції у відповідному періоді;
- прогнозний і фактичний рівень зміни індексу цін виробників промислової продукції;
- середній рівень інфляції за попередні 12 місяців;
- середню облікову ставку за попередні 12 місяців;
- темпи приросту грошової маси в обігу;
- структуру прогнозних і фактично випущених в обіг НБУ платіжних засобів у відповідному періоді;
- динаміку процентних ставок на міжбанківському ринку кредитних ресурсів;
- динаміку процентних ставок за кредитами та депозитами банків [2].

Національний банк України під час визначення облікової ставки враховує й інші фактори, які можуть вплинути на вартість коштів у національній валюті, – інфляційні або девальваційні очікування, процентні ставки рефінансування, які використовуються центральними банками країн, що мають тісні торговельно-економічні зв'язки з Україною [4].

Відтак облікова ставка є своєрідним індикатором інфляційних процесів у державі, адже підвищення ставки означає, що НБУ намагається стримати інфляцію, зменшуючи грошовий обіг (комерційним банкам не вигідно брати кредити в НБУ під високі відсотки, через що в обіг надходить менша кількість грошей). Це у свою чергу має призвести до подорожчання грошей, а не до їх знецінення.

НБУ регулярно змінює рівень облікової ставки, однак найбільшою частотою її коливання відзначилися 1992 – 1998 рр., коли розмір ставки встановлювався мало не щомісяця. Впливаючи на нижню границю

відсоткових ставок на кредитному ринку певної країни, облікова ставка тим самим впливає на формування ціни капіталу, а відтак – є одним з найважливіших чинників зростання чи падіння обсягів іноземних інвестицій, що завжди супроводжуються припливом і відтоком іноземної валюти з грошового ринку. Динаміку формування облікової ставки НБУ проілюстровано на рисунку 1.

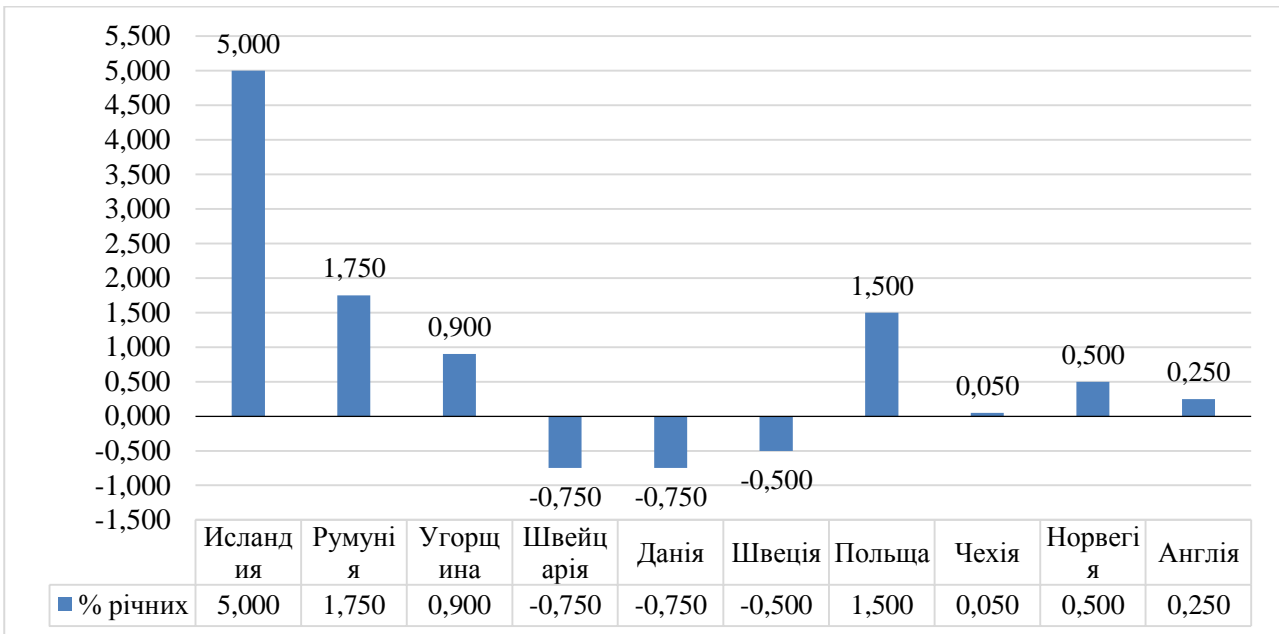

Рис. 1. Динаміка облікової ставка НБУ (1992-2017 рр.)

Джерело [3]

У 2017 році правління Національного банку України прийняло рішення про зниження облікової ставки до 14% річних. Подальше пом'якшення монетарної політики обумовлено зниженням ризиків для цінової стабільності та узгоджується з необхідністю досягнення цілей щодо інфляції у 2017-2018 рр.

Станом на 1 січня 2015 року облікова ставка становила 14%. 6 лютого НБУ підвищив її до 19,5%, а ще через місяць – до 30%. Облікова ставка у 30% була найвищою за останні 15 років (з квітня 2000 року). Згідно з офіційною статистичною інформацією, опублікованою на сайті НБУ, за весь період незалежності найвищою облікова ставка була у кризовий 1994 рік, коли вона досягла 300 відсотків (тоді економіка країни перебувала під впливом галопуючої інфляції), а найнижчою у 2013-му – 6,5%.

Рис. 2. Графік відсоткових ставок європейських банків (станом на 2016 рік)

Джерело [6]

Більш радикальним шляхом поживлення кредитування в країні є, обрана Національний банк Швейцарії (Schweizerische Nationalbank), стратегія від'ємних відсоткових ставок: облікова ставка з 15 січня 2015 р. складає – «мінус» 0,75% (див. рис. 1). За таких умов, центральний банк одержує від уповноважених банків плату за зберігання депозитів – тобто, в країні створюються умови, за яких використання кредитних ресурсів навіть з мінімальною рентабельністю (або взагалі без неї) є кращим, ніж тримання залучених вкладів на кореспондентських рахунках.

Таке рішення має всі шанси на успіх, адже коли в країні протягом 5-10 років послідовно провадиться експансіоністська грошово-кредитна політика, через доступність кредитних ресурсів для модернізації та розширення виробництва це викликає розвиток в секторі економіки. Як результат, наповнюється ринок товарами вітчизняного виробництва, що позначиться на зміцненні курсу національних грошей і зростанні їх купівельної спроможності, а відтак – на збільшенні національного доходу країни.

Політика Національного банку України із маневрування офіційною процентною ставкою знаходиться в руслі загальноєвропейської тенденції щодо зниження рівня облікових ставок, але сам рівень процентних ставок в Україні (внаслідок інфляції) із-за кордоном не підлягає порівнянню.

Національний банк Польщі (Narodowy Bank Polski) знижував процентну ставку шість разів. Ставка рефінансування Національного банку Польщі була знижена з 4,5% до історичного мінімуму 1,5%. Продовження політики дешевих грошей сприяло поверненню економіки до потенційного рівня зростання [1].

Таким чином, облікова ставка є важливим інструментом монетарного та валютного регулювання. Її значення пояснюється здатністю впливати на

рівень відсоткових ставок за кредитними операціями банків, які визначають інфляційну динаміку в країні.

Щоб повноцінно використовувати можливості європейської інтеграції, Національному банку України потрібно здійснити ряд заходів, зокрема: удосконалення процентної політики як основного монетарного інструменту; удосконалення системи валютного регулювання і використання валютних інтервенцій для регулювання грошово-кредитного ринку та інші.

Список використаних джерел:

1. Алехнович А. Макроекономічна стабілізація в Польщі в часі світового кризи в 2008–2009 гг.: можливі уроки для Білорусі // А. Алехнович. // Центр соціально-економічних досліджень Білорусь (CASE BELARUS). – 2010. – С. 27.
2. Мороз А.М. Центральний банк та грошово-кредитна політика: Підручник / За ред. А.М. Мороза, М.Ф. Пуховкіної. – К.: КНЕУ, 2005.
3. Офіційний сайт НБУ – Режим доступу до ресурсу: <https://bank.gov.ua>
4. «Про затвердження Положення про основи процентної політики Національного банку України» Постанова правління Національного банку України від 21.04.2016 № 277.
5. «Про Національний банк України» Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР) – 1999 – № 29 – стаття 15, 27.
6. Ринок Форекс – Режим доступу до ресурсу: <http://www.fxstreet.ru.com>

Суворова А.В.

студентка,

Науковий керівник: Кузнєцова Л.В.

доктор економічних наук, професор,

Одеський національний економічний університет

УЗАГАЛЬНЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ БАНКУ

Остання фінансова криза показала, що найкраще у світовій економіці виживають і розвиваються ті банківські установи, які мають високий рівень ділової репутації. Вони здатні формувати навколо себе репутаційну аудиторію та бути надійними гарантами свого продуктового ряду і безперервної діяльності.

Вперше законодавче визначення поняття «ділова репутація» закріпив Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 р.: «ділова репутація – сукупність підтвердженої інформації про особу, що дає можливість зробити висновок про професійні та управлінські здібності такої особи, її порядність та відповідність її діяльності вимогам закону». Пізніше до цього закону було внесено зміни. У Законі України «Про банки і банківську діяльність» йдеться: «Ділова репутація – відомості, зібрані Національним банком України, про відповідність діяльності юридичної або фізичної особи, у тому числі керівників юридичної особи та власників істотної участі у такій юридичній особі, вимогам закону, діловій практиці та професійній етиці, а також відомості